

**“MAKTABGACHA TA'LIM SHAROITIDA BO'LAJAK
TARBIYACHILARNING KASBIY REFLEKSIYA MADANIYATINI
RIVOJLANTIRISH”**

Osiyo xalqaro Universiteti Magistranti: M.O.Qodirova
Ilmiy rahbar: O.R.Avezov

Mamlakatimizda maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish, ta'lim sifatini oshirish hamda zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lgan pedagog kadrlarni tayyorlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyat yuritadigan tarbiyachilarni kasbiy jihatdan puxta tayyorlashda ularning kasbiy refleksiya madaniyatini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki refleksiya pedagogning o'z faoliyatini tahlil qilish, baholash, mavjud muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish yo'llarini izlash imkonini beradi. Shu bois bo'lajak tarbiyachilarni tayyorlash jarayonida refleksiv kompetensiyalarni shakllantirish zamonaviy pedagogik ta'limning asosiy vazifalaridan biridir.

Kasbiy refleksiya – bu pedagogning o'z bilimlari, malakalari, kasbiy faoliyati hamda shaxsiy sifatlarini muntazam ravishda tahlil qilishi, baholashi va takomillashtirishga bo'lgan ongli intilishidir. Refleksiya madaniyati esa nafaqat o'z faoliyatini baholash, balki uning natijalaridan xulosa chiqarish, kelgusidagi faoliyatni rejalashtirish va kasbiy rivojlanish strategiyasini belgilashni ham o'z ichiga oladi. Refleksiv madaniyatga ega bo'lgan tarbiyachi o'zining pedagogik faoliyatini zamon talablari asosida takomillashtirib boradi, bolalarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etadi hamda innovatsion pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanadi.

Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak tarbiyachilarni tayyorlash jarayonida nazariy bilim bilan bir qatorda amaliy mashg'ulotlar, pedagogik amaliyot, mustaqil ta'lim va ilmiy-tadqiqot faoliyatiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Aynan ushbu jarayonlarda refleksiya madaniyatini shakllantirish uchun qulay imkoniyatlar yaratiladi. Talabalar pedagogik amaliyot davomida o'tkazgan mashg'ulotlarini tahlil qilish, yo'l qo'ygan xatolarini aniqlash, ularni bartaraf etish usullarini ishlab chiqish orqali o'z kasbiy mahoratini rivojlantiradilar.

Kasbiy refleksiya madaniyatini rivojlantirishda pedagogik kuzatuv, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, amaliy treninglar, keys-stadi, loyihaviy ta'lim, o'z-o'zini baholash va o'zaro baholash metodlari muhim o'rin egallaydi. Shuningdek, refleksiya kundaliklarini yuritish, elektron portfolio yaratish, videokuzatuv asosida mashg'ulotlarni tahlil qilish ham samarali vositalardan hisoblanadi. Ushbu metodlar bo'lajak tarbiyachilarda tanqidiy fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish, ijodkorlik va pedagogik mas'uliyat hissini rivojlantiradi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida refleksiya madaniyatining shakllanishi tarbiyachining bolalar bilan samarali muloqot o'rnatishiga, ota-onalar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yishiga hamda ta'lim-tarbiya jarayonining sifatini oshirishga xizmat qiladi. O'z faoliyatini muntazam tahlil qilib boradigan pedagog ta'lim jarayonida yuzaga keladigan muammolarni o'z vaqtida aniqlaydi, ularning sabablarini chuqur o'rganadi va amaliy yechimlarni qo'llaydi. Natijada ta'lim jarayoni yanada samarali tashkil etiladi, bolalarning rivojlanish ko'rsatkichlari yaxshilanadi va pedagogning kasbiy mahorati muntazam takomillashib boradi.

Kasbiy refleksiya madaniyatining rivojlanishi pedagogning shaxsiy fazilatlari bilan ham chambarchas bog'liq. Mas'uliyat, tashabbuskorlik, o'z ustida ishlashga intilish, yangiliklarga ochiqlik va tanqidiy fikrlash refleksiv faoliyatning asosiy omillari hisoblanadi. Shu bilan birga, oliy ta'lim muassasalarida refleksiv muhitni yaratish, professor-o'qituvchilar tomonidan talabalarni muntazam qo'llab-quvvatlash, fikr almashish va tahliliy muhokamalarni tashkil etish ham refleksiya madaniyatining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim sharoitida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy refleksiya madaniyatini rivojlantirish ularning kasbiy kompetentligini yuksaltirish, pedagogik mahoratini takomillashtirish va ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biridir. Refleksiv yondashuv asosida tayyorlangan pedagoglar zamonaviy ta'lim talablariga mos ravishda faoliyat yuritadi, o'z ustida muntazam ishlaydi, kasbiy muammolarni samarali hal etadi hamda maktabgacha ta'lim tizimining rivojlanishiga munosib hissa qo'shadi.